

AGENDA

16 september

Amsterdam, KIT

Slotconferentie Erfgoed van de Oorlog
Hier wordt teruggeblikt op het subsidieprogramma Erfgoed van de Oorlog, bedoeld om materiaal uit de Tweede Wereldoorlog en de strijd in Nederlands-Indië te behouden en het gebruik te stimuleren. Een aantal grote kerncollecties wordt voor het eerst gepresenteerd.

www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/tweede-wereldoorlog/slotconferentie-erfgoed-van-de-oorlog

19-24 september

Wenen

iPRES 2010 - 7th International Conference on Preservation of Digital Objects
Organised by the Austrian National Library and the Technical University of Vienna, this international conference brings together researchers and practitioners from around the world to explore the latest trends, innovations, and practices in preserving digital heritage.

www.ifs.tuwien.ac.at/dp/ipres2010/

13 oktober

Antwerpen, Letterenhuis

Erfgoed! – Vlaams-Nederlands Symposium Teksteditie

Centrale vraag: hoe zorgen we ervoor dat literair erfgoed zijn weg vindt naar het publiek? Verschillende vormen van ontsluiting komen aan bod: teksteditie, digitale archieven, tentoonstellingen, hertalingen, vertalingen. Gelegenheid tot bezoek van de tentoonstelling 'Dicht bij Elsschot'. Ook wordt de Vlaams-Nederlandse Prijs voor Teksteditie 2010 uitgereikt.

www.huygensinstituut.knaw.nl/congres-vlaams-nederlands-symposium-teksteditie-antwerpen-met-als-thema-erfgoed

19-21 oktober

Wenen

SDH 2010 – Supporting the Digital Humanities & NEER 2010 – Networking Event for the European Research Infrastructures

Jointly organized by the CLARIN and DARIAH initiatives. SDH2010 aims to bring together infrastructure providers and users from the communities involved with the two infrastructure initiatives. SDH2010 is organized together with NEER2010. Whereas SHD2010 will focus on the types of research made possible by research computing, NEER2010 will focus on the technical, architectural and social challenges of building the infrastructure. <http://ztweb.trans.univie.ac.at/sdh2010/>

11 november

Den Haag, DANS en ESS

Derde Nederlandse workshop European Social Survey

Thema 'Nederland in de jaren nul'. Ontmoetingsplaats voor onderzoekers die gebruik maken van de ESS-gegevens, een forum voor de eerste presentatie van inhoudelijke analyses van deze groeiende dataverzameling van nationaal en internationaal belang. Voertaal Nederlands, Engelstalige presentaties en papers zijn welkom.

www.dans.knaw.nl/content/symposia

8 en 9 december

Den Haag

2nd Annual European DDI Users Group Meeting DDI – The Basis of Managing the Data Life Cycle

EDDI 2010 is organized jointly by CentERdata, DANS, GESIS, IZA, SURF and Library and IT Services of Tilburg University, and will bring together DDI users and professionals from all over Europe. Anyone interested in developing, applying, or using DDI is invited to attend and present. www.iza.org/eddi10

7-10 december

Brisbane, Australia

6th IEEE International Conference on e-Science

The conference is designed to bring together leading international and interdisciplinary research communities, developers, and users of e-Science applications and enabling IT technologies. It serves as a forum to present the results of the latest research and product/tool developments and to highlight related activities from around the world.

www.escience2010.org/

Digital Humanities 2010

Sustainability, samenwerking en infrastructuur waren centrale begrippen op de jaarlijkse Digital Humanities Conferentie, die van 7 tot 11 juni in het Londense Kings College plaatsvond.

Met 420 deelnemers was deze editie opnieuw beter bezocht dan de voorgaande. Nederlandse instituten waren goed vertegenwoordigd met actieve en passieve deelnemers van onder andere Huygens Instituut, VKS, DANS, Meertens Instituut, Fryske Akademie en CLARIN-NL.

Veelgehoord waren tijdens de sessies de begrippen *sustainability* ('Het project is tijdelijk maar de resultaten moeten beschikbaar blijven en daarvoor is geen budget' – Fotis Jannidis, Universiteit van Würzburg), samenwerking ('Van samenwerking naar gezamenlijk onderzoek doen' – Eric Andrew Haswell, DARIAH) en infrastructuur ('Infrastructuur is een zaak van de lange termijn en er zijn maar weinig projecten die onderdeel daarvan zullen worden' – Geoffrey Rockwell, Universiteit van Alberta).

Embrace the random

In de afsluitende plenaire bijeenkomst ging Melissa Terras (University College London) in op hoogtepunten van de gepresenteerde nieuwe ontwikkelingen, maar ze stelde ook problemen aan de orde zoals de *legacy*-data die maar moeizaam geïncorporeerd worden, de

Melissa Terras (UCL) tijdens haar keynote

sustainability waarmee in lopende projecten al rekening zou moeten worden gehouden, en het gebrek aan digitale identiteit. Een van de recente ontwikkelingen die zij noemde is de doorbraak van *crowd sourcing*, onder andere bij het transcriberen van teksten via Wiki-achtige systemen. In dat kader deed zij de uitspraak 'Embrace the random': streef niet louter naar perfectie en accepteer dat niet al het werk van de hoogste kwaliteit kan zijn als je voortgang wil maken. Uitgebreid ging Terras in op

Digesting Humanities

de plaats van de *digital humanities* in economisch zware tijden en ze riep haar toehoorders op het vakgebied een sterkere stem en plaats te geven. Dat kan volgens haar onder andere door het maatschappelijk belang duidelijk te maken, door onmisbaar te worden in de onderzoeksweld via sterkere banden met bibliotheken en archieven, en door betere samenwerking onderling en met organisaties buiten het directe vakgebied.

Samenwerking tussen onderzoekers in de traditionele discipli-

nes en IT-ers is een van de belangrijkste verworvenheden van *digital humanities*. Wanneer deze conferentie niet meer georganiseerd hoeft te worden omdat de DH-technieken onlosmakelijk deel uit zijn gaan maken van de traditionele disciplines, dan zijn we klaar.

De komende jaren zijn we in ieder geval nog niet zo ver: dan zullen de conferenties van *Digital Humanities* plaatsvinden in Stanford, California (19-23 juni 2011) en Hamburg (2012). (Guido Gerritsen)

Wordt het papieren boek erfgoed?

Is de opkomst van het digitale boek een ontwikkeling die de erfgoedsector kan omarmen of met angst en beven tegemoet moet zien? Die vraag stond centraal op een studiemiddag van Digitaal Erfgoed Nederland (DEN) en de Vereniging voor Geschiedenis en Informatica (VGI). In een zonovergoten Madurodam namen op 17 juni zo'n 75 deelnemers kennis van het laatste nieuws en de deskundige zienswijzen van uitgever, bibliotheekmedewerkers en juristen.

Eris veel media-aandacht voor het digitale boek maar voorlopig staat die in schril contrast tot de bescheiden verkoopcijfers van e-readers die het lezen van digitale boeken mogelijk maken. Ook het recente krantenbericht dat Amazon voor het eerst meer e-boeken verkocht dan gedrukte exemplaren komt in een heel ander daglicht te staan als uit de kleine letters blijkt dat Amazon de paperbacks niet meerekende. Maar dat is geen reden om een afwachtende houding aan te nemen, meenden de sprekers. Bibliotheken moeten zich herbezinnen op hun taak en sommige doen dat al. Wat gebeurt er als

mensen straks geen boeken meer komen lenen? Mag de bibliotheek oude boeken dan massaal scannen en als nieuwe e-books aanbieden? Op dergelijke vragen kunnen nog geen pasklare antwoorden worden gegeven. De aanwezigen bleken ervan overtuigd dat het gedrukte boek niet zomaar zal verdwijnen. Een nieuwe leeservaring zal zich naast het papieren boek verder ontwikkelen, letterlijk en figuurlijk gekoppeld aan de kracht van Internet. Maar hoe de twee informatiestromen zich tot elkaar zullen verhouden kan alleen de toekomst uitwijzen. (Jeroen van der Vliet)

'Toekomst voor digitaal onderzoek'

Er komen steeds meer bronnen en instrumenten beschikbaar voor digitaal geesteswetenschappelijk onderzoek. Archieven en bibliotheken bieden in toenemende mate digitale teksten aan. Organisaties en projecten als CLARIN (Common Language Resources and Technology Infrastructure) ontwikkelen allerlei initiatieven. Ook grootschalige digitaliseringsprojecten zoals Google Books en het Libratory-voorstel, dat als doel heeft de hele Nederlandse boekproductie te digitaliseren, dragen bij aan een infrastructuur voor digitaal geesteswetenschappelijk onderzoek. Maar zijn deze initiatieven wel goed op elkaar afgestemd en zijn ze niet veel eerder aanbod- dan vraaggestuurd?

Op het symposium 'Een toekomst voor digitaal geesteswetenschappelijk onderzoek', op 11 juni in Utrecht, stond de vraag centraal welke mogelijkheden en belemmeringen bovengenoemde en andere initiatieven bieden voor computationele analyses in de humaniora. Organisatoren waren de Universiteitsbibliotheek Utrecht en het Des-

cartes Centre van dezelfde universiteit in samenwerking met DANS, Digitaal Erfgoed Nederland (DEN) en de universiteitsbibliotheken van Gent en Leiden.

Wetenschappers, technici en collectiebeheerders, elke groep vertegenwoordigd door circa vijftien personen, bespraken ideeën en wisselden standpunten uit aan de hand van een presentatie en stellingen. Maken de informatici wel de *tools* waarop de onderzoeker zit te wachten en is de verschijningsvorm van de digitale bronnen wel optimaal voor onderzoek? Het symposium leverde veel aanknopingspunten voor vervolgacties. Zo zullen er werkgroepen gevormd worden om geconstateerde knelpunten aan te pakken. Frans Wiering had een mooie metafoor voor hetgeen waar we naar op zoek zijn, namelijk 'het bot waar je aan twee kanten kunt kluiven': de collectiebeheerders leveren digitale bronnen waar de onderzoekers en de informatici zich met genoeg op zullen storten. (René van Horik)